

Aan goud in de kluis hebben we niets

Ewoud Jansen
is econoom en
publicist.

Nationale goudvoorraad

De goudprijs geeft vooral uitdrukking aan onze angst voor economische rampspoed. Maar goud is een onproductieve en onveilige belegging.

Dat was even schrikken. Waren we toch bijna vergeten waar we onze nationale goudvoorraad hadden verstopt. Er kwam op 12 december een Kamer-vraag over. Minister Dijsselbloem had gelukkig het antwoord. Het ligt in New York, Ottawa, Londen en Amsterdam. Maar hij heeft het niet zelf zien liggen en gaat af op schriftelijke verklaringen. Of dat goud er echt ligt,

weten we dus nog steeds niet. Het is echter de vraag of dat zo erg is.

Goud heeft sinds mensenheugenis een bijzondere aantrekkingskracht. Het was en is grondstof voor mooie sieraden. Omdat het universeel was gewild, werd het ook als ruilmiddel gebruikt. Later bedachten we dat het handiger was om niet met fysiek goud zelf af te rekenen maar met papieren die een bepaalde hoeveelheid goud vertegenwoordigden. Dat was een briljant idee, en grote hoeveelheden goud liggen sindsdien opgeslagen in de zwaar beveiligde kelders van de centrale banken. Die voorraden zijn weliswaar afgebouwd, maar er ligt nog heel wat.

Dat is dus pure psychologie. Als ons goud echt weg zou zijn, kan de economie gewoon doordraaien. Gewoon niet vertellen en niemand die het in de gaten heeft. Als we al zouden vinden dat onze centrale banken over goudvoorraad moeten beschikken, kunnen ze beter een goudmijn kopen en het spul gewoon in de grond laten zitten. Dat is minder kostbaar dan het opgraven en het elders weer onder de grond stoppen.

De reden dat we graag op een voorraad goud zitten, is dat we nog steeds

menen dat het ruilmiddel dat de centrale bank uitdeelt zelf ook waarde moet hebben en dus door iets concreets moet zijn gedekt. Dat is een achterhaald en primitief idee. Het ruilmiddel zelf hoeft geen intrinsieke waarde te hebben. Het moet alleen geaccepteerd zijn en vertrouwd worden en in staat zijn de (relatieve) waarde van de verschillende goederen en diensten uit te drukken en aan te passen aan de actuele schaarsteverhoudingen.

Modern geld is een soort puntenstelsel. Mensen krijgen een bepaalde hoeveelheid punten voor hun (economische) prestaties en kunnen die punten weer inruilen voor goederen en diensten die ze niet zelf voortbrengen. Uiteraard moet de hoeveelheid punten die in omloop wordt gebracht in verhouding staan tot de omvang van de economische activiteit.

De waarde van die 'punten' koppelen aan een vaste hoeveelheid goud zou overheden ervan moeten weerhouden geld bij te drukken. Maar deze zogenaamde 'gouden standaard' is een inflexibel systeem dat bij economische onevenwichtigheden in het verleden onhoudbaar is gebleken. Eigenlijk net zoals ook de euro

op rigide wijze de munten van zeer verschillende economieën aan elkaar vastkoppelt.

Goud is ook nog steeds populair als beleggingsinstrument. Het heet een veilige haven te zijn in tijden van veldontwaarding. Door de enorme hoeveelheden geld die overheden in de economie hebben gepompt, wordt ons al geruime tijd mega-inflatie in het vooruitzicht gesteld.

De prijs van goud vertoont sinds 2001 een aanhoudende stijging. Be-

Als Nederland zijn goud verkoopt, levert dat ons 24 miljard op

leggers zoals ik, die niet in goud zitten, trekken zich de haren uit het hoofd en overwegen alsnog de aankoop van goud. Niet omdat goud een productieve investering is, maar om-

dat ze zich afvragen hoelang de prijs nog zou kunnen stijgen.

Met een belegging in goud investeert je niet in een reële economische activiteit. Goud genereert geen inkomsten en is niet van zichzelf productief. Welvaart groeit door steeds creatiever met productiemiddelen om te gaan, niet door staven goud op een plank te leggen. Goud ontleent zijn waarde vooral aan angst voor economische narigheid. Als die groot is, zien we dat terug in de prijs van goud. Tijdens de crisis van 1980 bereikte de prijs van goud een hoogtepunt van 850 dollar per ounce om daarna geleidelijk terug te vallen tot 255 dollar in 2001. Pas in 2008 werd het record van 1980 weer bereikt. Goud is dus niet alleen een onproductieve, maar ook een onveilige belegging.

Goud, het blijft een raar goedje. Het houdt hele volksdelen bezig zonder dat we er veel mee opschieten. Misschien kunnen we onze nationale goudvoorraad maar beter verkopen voor we hem echt niet meer kunnen vinden. Het zou tegen de huidige prijs zo'n 24 miljard euro opleveren – 1.500 euro per Nederlander. Daarmee kan Rutte wellicht toch nog één verkiezingsbelofte ruimhartig inlossen.

Volkshrant, 18 december 2012